

**SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY**

DLA

**GIMNAZJUM ZESPOŁU SZKÓŁ URSZULAŃSKICH
W RYBNIKU**

Program został zatwierdzony w dniu **22 września 2017** na konferencji Rady Pedagogicznej.

SPIS TREŚCI

- I. Preambuła.
- II. Wstęp.
 - 1. Podstawa prawna.
 - 2. Charakterystyka szkoły.
 - 3. Wartości stojące u podstaw Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.
 - 4. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka.
- III. Misja szkoły
- IV. Wizja szkoły
- V. Sylwetka absolwenta
- VI. Ceremoniał i tradycje szkoły.
- VII. Diagnoza potrzeb, w tym analiza zasobów szkoły/placówki oraz występujących zagrożeń.
 - 1. Analiza wyników ankiet
 - 2. Praca wychowawcza
- VIII. Założenia Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego
- IX. Cele oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych.
- X. Strategia wychowawczo – profilaktyczna, czyli zadania, treści i formy wychowawczo – profilaktyczne.
- XI. Ewaluacja.

I. PREAMBUŁA

Program wychowawczo-profilaktyczny Gimnazjum ZSU powstał w oparciu o wizję i misję szkoły. Poprzedziła go wnikliwa diagnoza potrzeb uczniów i nauczycieli oraz oczekiwań rodziców. Przedstawia w sposób całościowy treści i działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym podejmowane w szkole i jest realizowany przez wszystkich nauczycieli oraz pracowników szkoły.

Zgodnie z przyjętą przez nas chrześcijańską wizją szkoły wychowanie rozumiemy jako wspomaganie ucznia w rozwoju obejmujące wszystkie sfery jego życia: dojrzałość fizyczną, psychiczną, społeczną i duchową. Program wychowawczo - profilaktyczny szkoły bazuje na wskazaniach formacyjnych pozostawionych przez Założycielkę Zakonu, św. Anielę Merici, i urszulańskiej tradycji pedagogicznej. Aby spełnić swoje zadanie powinien być realizowany na lekcjach wszystkich przedmiotów, godzinach wychowawczych, apelach, spotkaniach pozalekcyjnych, przez udział w uroczystościach szkolnych, kościelnych, państwowych.

Przekonani o konieczności współdziałania na rzecz dobra dziecka, w realizacji programu biorą udział zarówno uczniowie, rodzice – będący podstawowymi wychowawcami swoich dzieci, jak i nauczyciele, inni pracownicy szkoły.

Podstawowym celem szkoły jest wychowanie i kształcenie uczniów do odpowiedzialności za siebie i za innych oraz dbanie o dobro wspólne w życiu rodzinnym i społecznym. Trudności, z którymi spotyka się młody człowiek w okresie dojrzewania, mogą przyczynić się do pojawiania się zachowań z grupy zachowań ryzykownych. Z powodu wielości zachodzących w tym samym czasie zmian, młody człowiek może czuć się zagubiony czy osamotniony i dlatego będzie szukać wsparcia i akceptacji innych ludzi. Tutaj zadaniem szkoły jest profilaktyka, rozumiana jako wspieranie dzieci i młodzieży podczas tego okresu, promowanie zdrowego stylu życia i zapobieganie niekorzystnym zjawiskom.

Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej.

II. WSTĘP

1. Podstawa prawna:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59).
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 487).
- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz.U. z 2017r. poz. 783).
- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 957).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2015 r. poz. 1249).
- Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania ... (Dz. U z 2017 r, poz. 356)
- Priorytety Ministra Edukacji Narodowej.
- Statuty SP, GIM i LO.

2. Charakterystyka szkoły.

Zespół Szkół Urszulańskich w Rybniku to szkoły, które na trwałe wpisały się w historię Górnego Śląska. Od samego początku, od 1923 roku, kiedy siostry urszulanki przybyły do Rybnika ich założeniem było stworzenie szkoły katolickiej przesiąkniętej duchem ewangelicznym, w którym centrum będzie Jezus Chrystus (Szkoły Urszulańskie w Rybniku, 1998). Na Śląsk Siostry Urszulanki przyjechały z misją założenia szkoły ogólnokształcącej. Jednak po rozpoznaniu potrzeb i lokalnych problemów zdecydowały się na prowadzenie szkoły zawodowej. Z czasem jednak siostronom udało się przekonać śląskie rodziny, osadzone w środowisku kopalń i hut, o potrzebie dłuższego i gruntownego edukowania dzieci, które otwierałoby im możliwości lepszego życia. Początkowo szkoła ta była jedynym żeńskim, katolickim liceum na Górnym Śląsku. W historii szkoły miały miejsce dwie tragiczne przerwy (1939-

1945 i 1962-82) uwarunkowane historycznie, które jednak nie zniszczyły rozpoczętego dzieła. Co więcej, Siostry dalej „wiernie i radośnie” prowadziły misję wychowawczą, zgodnie z prośbami św. Anieli Merici założycielki ich dzieła. Urszulanki postanowiły podjąć nowe wyzwania i od 2001 roku powstało publiczne Gimnazjum Sióstr Urszulanek. W roku 2004 obie wówczas już koedukacyjne szkoły (liceum i gimnazjum) zostały przekształcone w Publiczny Zespół Szkół Urszulańskich w Rybniku.

Najnowsza historia Zespołu Szkół Urszulańskich w Rybniku to w dalszym ciągu poszerzanie dzieła św. Anieli. Otwarcie publicznej szkoły podstawowej, która rozpoczęła swą działalność od 01.09.2013 r w Zespole Szkół Urszulańskich, wiązało się z decyzją wspólnoty sióstr i Rady Prowincjalnej, a także przychylnością księdza Arcybiskupa Wiktora Skworca. Decyzja ta wynikała bezpośrednio z prośb lokalnego środowiska, które widziało głęboką potrzebę stworzenia katolickiej szkoły podstawowej w ich mieście.

Obecnie w Zespole Szkół Urszulańskich w Rybniku uczy się 639 uczniów, w tym 299 uczniów SP, 169 uczniów gimnazjum i 172 liceum, zatrudnionych jest 79 nauczycieli (36 w LO, 36 w GIM oraz 56 w SP). Uczniowie uczą się w trzech budynkach. Uczniowie Gimnazjum, uczniowie klas VII SP i LO w budynku Nr 1, uczniowie klas I-III SP w budynku Nr II, a uczniowie klas IV-VI w budynku Nr 3.

Szkoła położona jest w centrum miasta, w bliskim sąsiedztwie różnych typów szkół, co w naturalny sposób zwiększa możliwość wystąpienia zachowań ryzykownych; konieczne jest monitorowanie wejść/wyjść uczniów ze szkoły. W szkole zainstalowany jest monitoring i stale jedna osoba pilnuje, kto do szkoły wchodzi i kto z niej wychodzi.

W szkole obowiązują dokumenty, dzięki którym uczniowie, rodzice, nauczyciele wiedzą, jakie zasady funkcjonują w szkole, jakie są obowiązki i przywileje wszystkich zainteresowanych stron (statut, regulamin szkolny). Dokumentacja jest ustalana we współpracy z nauczycielami, wychowawcami i uczniami oraz ich rodzicami (konsultacje z Radą Rodziców). Rodzice mają dostęp do tych dokumentów (sekretariat, strona WWW, biblioteka, gabinet psychologa i pedagoga).

Uczniowie szkoły, to bardzo często osoby ambitne, wymagające wobec siebie samych, nastawione na osiągnięcie wysokich wyników nauczania, często kosztem dużego stresu i napięcia.

3. Wartości stojące u podstaw szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny realizowany w Zespole Szkół Urszulańskich w Rybniku opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez radę pedagogiczną, po konsultacji z radą rodziców, wynikających z przyjętej w szkole koncepcji pracy. Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swojej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny. Wychowanie rozumiane jest jako wspieranie uczniów w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, psychicznej (emocjonalnej, intelektualnej), społecznej i duchowej. Proces wychowania jest wzmacniany i uzupełniany poprzez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży. Podstawowe wartości, na których oparty jest program, to:

- Szacunek i miłość do każdej osoby.
- Indywidualne i przyjazne podejście do każdego ucznia.
- Ożywanie wartości Ewangelii w dzisiejszym świecie.
- Wysoki poziom nauczania.
- Jedność celów pomiędzy rodzicami, uczniami, nauczycielami szkoły.
- Wartości patriotyczne.

Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej. Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli. Program wychowawczy, aby spełnić swoje zadanie powinien być realizowany na lekcjach wszystkich przedmiotów, godzinach wychowawczych, apelach, spotkaniach pozalekcyjnych, przez udział w uroczystościach szkolnych, kościelnych, państwowych.

4. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka.

Czynniki chroniące:

Indywidualne	Rodzinne	Związane ze szkołą	Środowiskowe i kulturowe
<ul style="list-style-type: none"> - Równowaga psychiczna, optymizm; - Zdrowy styl życia (odpowiednie odżywianie, wypoczynek, aktywność fizyczna); - Zasoby intelektualne; - Osiągnięcia szkolne; - Odpowiedzialne podejmowanie decyzji, adekwatnie do wieku rozwojowego i możliwości ucznia; - Inteligencja emocjonalna; - Wysokie kompetencje i umiejętności społeczne - Konstruktywny styl radzenia sobie w różnych sytuacjach - Przekonania moralne oparte na wartościach chrześcijańskich - Adekwatna samoocena - Satysfakcjonujące relacje społeczne 	<ul style="list-style-type: none"> - Wspierający i opiekuńczy rodzice; - Bezpieczna i stabilna rodzina; - Silna więź z rodziną; - Odpowiedzialność dorosłych za rodzinę; - Wspierające relacje z innymi dorosłymi i dziećmi; - Postępowanie członków rodziny oparte o normy religijne i moralne - Zaangażowanie rodziców w sprawy dziecka - Aktywny udział rodziny w życiu religijnym - Dawanie dzieciom dobrego przykładu, zgodność między wyznawanymi wartościami a postępowaniem 	<ul style="list-style-type: none"> - Poczucie przynależności do wspólnoty szkolnej - Przyjazny klimat, życzliwa atmosfera w szkole; - Życzliwa, sprawiedliwa postawa nauczyciela - Prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza; - Wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy; - Stwarzanie okazji do osiągnięć i rozpoznawania własnych uzdolnień; - Regularne praktyki religijne - Jasne i czytelne zasady postępowania w szkole (regulamin, statut) 	<ul style="list-style-type: none"> - Poczucie przynależności i więź ze społecznością (narodową, lokalną, parafialną); - Silne poczucie tożsamości kulturowej; - Dostępność pomocy i wsparcia ze strony odpowiednich służb społecznych. - Zaangażowanie w sprawy i potrzeby środowiska lokalnego (wolontariat, udział w pracach Młodzieżowej Rady Miasta, organizowanie konkursów przedmiotowych, udział w wydarzeniach kulturalnych itp.)

Czynniki ryzyka:

Indywidualne	Rodzinne	Związane ze szkołą	Środowiskowe i kulturowe
<ul style="list-style-type: none"> - Zły stan zdrowia (choroby przewlekłe, niepełnosprawność, itp.); - Zakłócenia emocjonalne, depresyjność, pesymizm; - Obniżona sprawność intelektualna; - Brak osiągnięć szkolnych; - Impulsywność, brak umiejętności kierowania własnym zachowaniem; - Niskie kompetencje i umiejętności społeczne - Niska umiejętność radzenia sobie w różnych sytuacjach - Niska lub nieadekwatna samoocena; - Alienacja; - Nadmierne korzystanie z mediów elektronicznych 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak lub słaba więź z rodzicami - Negatywne wzorce ról społecznych w otoczeniu; - Przemoc i dysharmonia w rodzinie; - Kryzysy w rodzinie; - Niewystarczający nadzór lub nieodpowiednie kierowanie dzieckiem; - Małe zaangażowanie rodziców w aktywność dziecka; - Rozwód i rozpad rodziny; - Śmierć członka rodziny; - Nadużywanie środków psychoaktywnych przez rodziców; - Choroby w najbliższej rodzinie; - Surowa dyscyplina lub brak dyscypliny w domu; niekonsekwencja wychowawcza; - Chłód emocjonalny w rodzinie - Niespójność między wyznawanymi przez rodziców wartościami, a rzeczywistym postępowaniem 	<ul style="list-style-type: none"> - Przemoc rówieśnicza; - Odrzucenie przez rówieśników; - Słaba więź ze szkołą; - Nieżyczliwa, niesprawiedliwa postawa nauczyciela; - Brak lub niska umiejętność racjonalnej organizacji czasu nauki i czasu wolnego; - Niepowodzenia szkolne; - Zmiana szkoły; - Rywalizacja, nastawienie na oceny; 	<ul style="list-style-type: none"> - Niekorzystne warunki socjoekonomiczne; - Dyskryminacja społeczna lub kulturowa; - Izolacja; - Przemoc i przestępczość w sąsiedztwie; - Zamieszkanie w aglomeracji śląskiej, duże zanieczyszczenie środowiska; - Zamieszkanie w okolicy pozbawionej środków transportu, sklepów i miejsc rekreacji; - Przynależność do destrukcyjnej grupy rówieśniczej, uczestnictwo w grupie, subkulturze o odmiennym systemie wartości; - Różne miejsca zamieszkania dzieci, duże odległości, ograniczona możliwość bezpośrednich kontaktów; - Wzorce kulturowe osadzone w mediach elektronicznych; - Praca rodzica za granicą; - Dostępność do używek i innych środków psychoaktywnych; szkoła w pobliżu innych szkół

III. MISJA SZKOŁY

Zespół Szkół Urszulańskich Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej w Rybniku jest szkołą katolicką. Podstawę działalności szkoły stanowią zasady i wartości chrześcijańskie głoszone przez Kościół Katolicki. Szkoła przyjmuje i opiera się w swej działalności na myśli i nauce założycielki św. Anieli Merici.

Podstawowym celem szkoły jest kształcenie i wychowywanie uczniów w oparciu o zasady personalizmu chrześcijańskiego – do odpowiedzialności za siebie i za innych oraz za dobro wspólne w życiu rodzinnym i społecznym.

Realizując cele i zadania wychowawcze szkoła w szczególności:

- Kształtuje środowisko wychowawcze wspomagające pełny rozwój osoby.
- Stwarza uczniom optymalne warunki do harmonijnego rozwoju.
- Pomaga każdemu uczniowi rozwijać talenty i zdolności.
- Umożliwia absolwentom dokonanie świadomego wyboru dalszego kierunku kształcenia lub wykonywania wybranego zawodu.
- Sprawuje opiekę nad uczniami odpowiednio do ich potrzeb oraz możliwości szkoły.
- Kształtuje chrześcijan odpowiedzialnych za rozwój i misję Kościoła w świecie poprzez zaangażowanie w życie i sprawy Kościoła.

IV. WIZJA SZKOŁY

Podstawą wychowania i nauczania w Zespole Szkół Urszulańskich stanowi wiara i etos religii katolickiej. W szkole podejmowane są stałe działania i wysiłki budowania jej charakteru wychowawczego opartego na Ewangelii.

Realizując zadania systemu oświaty i wychowania w szczególności:

- Wychowuje dzieci i młodzież w poszanowaniu tradycji, historii i kultury narodowej, ucząc jednocześnie otwartości i szacunku dla innych kultur i narodów.
- Umożliwia uczniom potrzebującym pomocy bardziej indywidualne wsparcie według potrzeb ucznia i możliwości szkoły; uczniom uzdolnionym może umożliwić indywidualny program nauki, zgodnie z odrębnymi przepisami.
- Zapewnia dzieciom i młodzieży opiekę w czasie zajęć szkolnych, a we współpracy z rodzicami może dodatkowo wspierać działania wychowawcze rodziny w formach dostosowanych do potrzeb.
- Wspiera dzieci i młodzież w zakresie formacji religijno - moralnej i organizuje formy pomocy w tym zakresie.

V. SYLWETKA ABSOLWENTA.

Absolwent Gimnazjum ZSU myśli, działa i postępuje zgodnie z wartościami chrześcijańskimi, opierając się na miłości Boga i człowieka. Stara się on wcielić w życie ideę Serviam: będę służyć – Bogu, Ojczyźnie, Kościołowi i ludziom.

Absolwent naszej szkoły jest:

- Świadomy wymagań płynących z wiary chrześcijańskiej
- Świadomy obywatel i patriota
- Świadomy własnej wartości
- Samodzielnie i świadomie myślący i działający
- Odpowiedzialny za siebie, innych ludzi i swoje otoczenie
- Prawy
- Otwarty
- Kulturalny

W przełożeniu na sfery rozwoju absolwent Gimnazjum ZSU przedstawia się następująco.

Sfera fizyczna:

- Stara się współpracować z dorosłymi w zakresie troski o własne zdrowie
- umie zadbać o swój wypoczynek, ruch, aktywność
- stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny
- dba o estetyczny wygląd własny i otoczenia
- dba o środowisko naturalne
- posiada wiedzę na temat współczesnych zagrożeń cywilizacyjnych i społecznych,
- ma wiedzę w zakresie zdrowego stylu życia,

Sfera psychiczna:

- pracuje nad umiejętnością wyrażania swoich myśli i przeżyć
- jest ciekawy świata
- potrafi szukać, oceniać i wykorzystywać informacje
- poszerza swoje wiadomości dotyczące interesujących go dziedzin
- rozumie potrzebę doskonalenia i rozwijania samego siebie
- uczy się samokontroli i samooceny
- stara się być asertywny (uczy się odmawiania, stara się prezentować swoje poglądy i bronić ich)
- sukcesy i porażki stanowią czynniki motywujące do dalszej pracy nad sobą
- potrafi radzić sobie ze stresem i trudnymi uczuciami (gniewem, złością, strachem),
- zna własną wartość, pozytywnie patrzy na świat, siebie i innych,
- potrafi wziąć odpowiedzialność za swoje słowa i czyny i ponieść ich konsekwencje,

Sfera społeczna:

- szanuje mienie społeczne
- spełnia obowiązki wobec rodziny, szkoły i ojczyzny na miarę swoich możliwości
- aktywnie uczestniczy w życiu demokratycznym społeczeństwa
- niesie pomoc ludziom potrzebującym jej
- jest czynnym kontynuatorem dziedzictwa kulturowego, regionalnego, religijnego
- zna i stosuje przyjęte w społeczeństwie normy i zasady savoir – vivre
- dba o kulturę słowa
- potrafi bronić własnej intymności i nie narusza intymności innych
- zna historię i kulturę własnego narodu i regionu oraz tradycje szkoły.
- dostrzega różnice między ludźmi
- przyjmuje postawę szacunku wobec innych
- zna prawa swoje i innych

Sfera duchowa:

- potrafi odróżnić prawdę od kłamstwa
- szanuje bliźniego
- wybiera postawy związane z prawdą i dobrem — oparte na wartościach ewangelicznych
- aktywnie uczestniczy w życiu Kościoła katolickiego
- przystępuje regularnie do sakramentów świętych
- stara się dawać świadectwo swojej wiary czynami i słowami
- zna i stara się wcielać w życie ideę SERVIAM – służba Bogu, Kościołowi i Ojczyźnie.

VI. CEREMONIAŁ I TRADYCJE SZKOŁY.

Gimnazjum Zespołu Szkół Urszulańskich ma utrwalony tradycją bogaty zasób obrzędów i ceremonii mocno osadzony w kalendarzu uroczystości kościelnych i państwowych.

1. Symbol szkoły –znaczenie:

„serviam” oznacza w języku łacińskim "będę służyć" (Bogu, Kościołowi, Ojczyźnie, rodzinie, przyjaciołom)

"gwiazda" symbolizuje ideały, do których chcemy dążyć (Per aspera ad astra - Przez trudy do gwiazd)

Ursa Minor / Mała Niedźwiedzica - "ursula" to zdrobnienie od "ursa"; niedźwiedzica to męstwo i odwaga, którymi chcemy się charakteryzować.

"tarcza" - kształt odznaki, nasz oręż obronny przeciwko złym mocom

"krzyż" jest symbolem naszej wiary, której zgłębianie jest naszym celem

2. Hymn Szkoły.
3. Sztandar.
4. Święto patronalne szkoły.
5. Tradycja rozpoczęcia roku szkolnego uroczystą mszą wspólnoty urszulańskiej – uczniów, rodziców, grona pedagogicznego, pracowników szkoły.
6. Tradycja Święta Patronalnego Młodzieży, święcenie podręczników i tornistrów
7. Obchodzenie urodzin wychowawców wraz ze Msza Św., w której uczestniczą wychowankowie.
8. Uroczystość Dnia Nauczyciela.
9. Obchodzenie Dnia Patriotycznego z okazji Odzyskania Niepodległości.
10. Obchodzenie Dnia Św. Mikołaja.
11. Kolęda szkolna.
12. Rekolekcje wielkopostne dla uczniów.
13. Dzień skupienia dla nauczycieli.
14. Piknik rodzinny.
15. Mundurek szkolny – dzienny i odświętny.
16. Poranne apele szkolne.

VII. DIAGNOZA POTRZEB

Program wychowawczo-profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

- analizy wyników ankiet przeprowadzonych wśród uczniów, nauczycieli i rodziców w oparciu o program „Falochron”,
- obserwacji pracy wychowawczej,
- innych dokumentów i spostrzeżeń ważnych dla szkoły.

Zasoby Szkoły

Zasoby ludzkie:

1. Dyrektor, wicedyrektor szkoły.
2. Wykwalifikowane grono pedagogiczne biorące udział w konferencjach, szkoleniach z zakresu działań profilaktyczno – wychowawczych.
3. Specjaliści z zakresu: logopedii, pracy z dziećmi z Zespołem Aspergera i Autyzmem, surdopedagog, terapii pedagogicznej.
4. Nauczyciele wspomagający.

5. Pedagog i psycholog szkolny.
6. Pielęgniarka szkolna prowadząca profilaktykę zdrowotną.
7. Pracownicy administracji i obsługi.

Zasoby materialne:

1. Monitoring w całej szkole.
2. Zasoby biblioteki szkolnej.
3. Sala gimnastyczna, boisko szkolne, tereny rekreacyjne w ogrodzie.
4. Siłownia.
5. Sala komputerowa, przestronne, estetyczne sale lekcyjne wyposażone w tablice interaktywne i stały dostęp do Internetu.
6. Gabinet psychologa i pedagoga.
7. Przestronna sala jadalna dająca możliwość korzystania z posiłków w sprzyjającej atmosferze.
8. Aula szkolna dająca możliwość organizowania konferencji, prelekcji itp.
9. Kaplica
10. Ogrodzony teren szkolny uniemożliwiający pojawienie się osób „trzecich”.

1. Analiza wyników ankiet.

Na początku roku szkolnego 2017-2018 przeprowadzono diagnozę sytuacji szkolnej uczniów Gimnazjum ZSU w zakresie wychowania i profilaktyki. Badaniem objęto 82 uczniów, 72 rodziców i 24 nauczycieli.

Na podstawie ankiet uzyskano następujące informacje:

a. Zarówno uczniowie, jak i rodzice i nauczyciele wysoko oceniają ogólny poziom zadowolenia ze szkoły (74 % uczniowie, 83 % rodzice, 83 % nauczyciele).

Uczniowie najwyżej ocenili zadowolenie z poczucia bezpieczeństwa (93%). Ich rodzice ocenili ten obszar aż w 94% pozytywnie. 90% ankietowanych rodziców uważa, że ich dzieci są zadowolone ze sposobu traktowania ich przez nauczycieli.

b. Tylko 46 % uczniów Gimnazjum ocenia ofertę zajęć pozalekcyjnych za zadowalającą. W opinii rodziców i nauczycieli zadowolenie uczniów jest zdecydowanie wyższe.

c. Uczniowie Gimnazjum w zdecydowanej większości uznają zachowania ryzykowne za niewłaściwe. Deklarują zdecydowaną dezaprobatę dla takich zachowań. Zapytani o to, czy zdarza im się zachowywać ryzykownie w 37 % przyznają się do wulgaryzmów, w 32 % do ukrywania prawdy przed rodzicami. Są to najwyższe wyniki uzyskane w tym obszarze. Zapytani o występowanie zachowań ryzykownych u ich kolegów/koleżanek w 68 % wskazują na

używanie wulgaryzmów. 33 % uczniów zauważa, że ich rówieśnicy palą e-papierosy. Dla porównania tylko 4 % rodziców uważa, że gimnazjaliści naszej szkoły palą e-papierosy.

d. Przyczyn trudności w uczeniu się u kolegów/koleżanek w 41 % upatrują w nieuczeniu się.

e. Uczniowie Gimnazjum bardzo negatywnie oceniają przemoc w mediach elektronicznych – 100 % uczniów uważa za niewłaściwe zamieszczanie cudzych zdjęć o treści erotycznej, 96 % negatywnie ocenia wysyłanie obraźliwych i upokarzających wiadomości.

f. Zapytani o ważne dla siebie wartości uczniowie wysoko ocenili te spośród nich, które są zgodne z wartościami propagowanymi przez szkołę.

g. W zakresie sposobów spędzania czasu wolnego uwagę zwracają odpowiedzi związane z surfowaniem po Internecie (73 % uczniów często w ten sposób spędza czas). Połowa uczniów uprawia sporty, aż 46 % uczniów w wolnym czasie udzieliło odpowiedzi „leżę, nic nie robiąc”. W podobnym stopniu postrzegają sytuację rodzice uczniów i nauczyciele.

h. Na pierwszym miejscu, wśród wymienianych przez młodzież osób wspierających znajdują się przyjaciele (73 %), potem rodzice (60 % - w tym mama 76%, tata 54 %) i bliska rodzina. Wychowawca klasy jest uznawany za osobę mocno wspierającą zaledwie przez 19 % uczniów. Nisko uczniowie ocenili wsparcie ze strony nauczycieli (mocno 13 %, wcale 30 %). Dla porównania idol, jako osoba mocno wspierająca uzyskał wynik 31 %, a katecheta 5 %.

Wyniki uzyskane w trakcie badań stanowią podstawę Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.

Wnioski.

Na podstawie uzyskanych informacji w roku szkolnym 2017/2018 wyłoniono następujące obszary do pracy:

- Wzmacnianie wspierającego środowiska szkolnego i rodzinnego.
- Rozwijanie kompetencji wychowawczych i profilaktycznych nauczycieli, rodziców.
- Promowanie zdrowego stylu życia.
- Dbłość o kulturę osobistą i kulturę słowa.
- Profilaktyka zachowań ryzykownych

2. Praktyka wychowawcza.

Na podstawie rozmów z nauczycielami, rodzicami i uczniami oraz problemów pojawiających się w pracy pedagoga, psychologa szkolnego wyłoniono kolejne dwa obszary do pracy wychowawczo-profilaktycznej: kształtowanie umiejętności społecznych oraz wzmacnianie poczucia własnej wartości i szacunku do drugiego człowieka.

VIII. ZAŁOŻENIA SZKOLNEGO PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

- 1) współdziałanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw określonych w sylwetce absolwenta,
- 2) kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie i odpowiedzialność za własny rozwój należą do jednych z najważniejszych wartości w życiu, a decyzje w tym zakresie podejmowane są w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych,
- 3) współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych,
- 4) wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- 5) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami,
- 6) doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów,
- 7) wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów,
- 8) kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym,
- 9) przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej,
- 10) wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

Działalność edukacyjna w szkole polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:

- 1) poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środ-

ków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach,

- 2) rozwijanie i wzmocnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów,
- 3) kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji,
- 4) kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
- 5) prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej,
- 6) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.

Działalność informacyjna w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych skierowanych do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

- 1) dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych i innych zagrożeń cywilizacyjnych,
- 2) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,

- 3) przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 4) informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomania.

Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

- 1) wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,
- 2) wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na ryzyko zachowań ryzykownych,
- 3) wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

IX. CELE SZKOLNEGO PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO

Cele ogólne:

- 1) W sferze fizycznej – ukierunkowanie na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych,
- 2) W sferze psychicznej – ukierunkowanie na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności, ukształtowanie postaw sprzyjających rozwijaniu własnego potencjału kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi uczniów, zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej,
- 3) W sferze społecznej – ukierunkowanie na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecz-

nych oraz dokonywania wyborów, a także doskonaleniu umiejętności wypełniania ról społecznych,

- 4) W sferze duchowej – ukierunkowanie na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości opartego na wierze katolickiej, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Cele szczegółowe:

1. Zintegrowanie środowiska szkolnego i współtworzenie dobrego klimatu szkoły.
2. Kształtowanie poczucia obowiązku, odpowiedzialności i samorządności.
3. Rozwój osobisty ucznia – poznawanie siebie samego i nabywanie umiejętności służących rozwojowi, w tym:
 - umiejętności uczenia się i organizacji czasu,
 - umiejętności prowadzenia zdrowego stylu życia,
 - umiejętności współżycia z innymi ludźmi,
 - umiejętności podejmowania decyzji i dokonywania świadomego wyboru.
 - umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami (kryzysy osobiste, konflikty, stres itp.),
4. Rozwijanie i pogłębianie poczucia przynależności do społeczności lokalnej, regionalnej, narodowej i wspólnoty obywateli państwa polskiego, poprzez:
 - poznawanie różnych ról społecznych i poszukiwanie osobistej drogi ich realizowania.
 - aktywne uczestniczenie w życiu społeczności lokalnej
5. Zapobieganie zagrożeniom wieku dorastania.
6. Kształtowanie postawy szacunku i tolerancji.
7. Kształtowanie postawy zgodnej z wartościami i normami etycznymi.
8. Przygotowanie ucznia do wyboru dalszej drogi życiowej.
9. Przygotowanie ucznia do dojrzałego funkcjonowania w rodzinie.
10. Rozwój duchowy w duchu zgodnym z misją szkoły katolickiej – poznawanie prawd wiary, nauczanie modlitwy, wyrabianie sumienia, dążenie do świętości.

X. STRATEGIA SZKOLNEGO PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO – ZADANIA, TREŚCI, FORMY.

Sfera	Zadanie	Treści. Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin realizacji
społeczna	Edukacja w zakresie kultury osobistej i kultury słowa.	Pogadanki na temat kultury języka	Wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotów	rok szkolny
		Zasady „savoir – vivre’u”	Wychowawcy klas I-szych	IX-X
		Organizowanie wyjazdów do teatru, kina, filharmonii. Umożliwienie uczniom uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych.	Poloniści, wychowawcy	rok szkolny
fizyczna, psychiczna, społeczna	Profilaktyka zachowań ryzykownych.	Uświadamianie zagrożeń wynikających z sięgania po środki uzależniające (narkotyki, alkohol, nikotyna, e-papierosy). Film, pogadanka.	Wychowawcy, pedagog, psycholog	rok szkolny
		Uzależnienia behawioralne (komputer, telefon, hazard, zakupy itp.). Zajęcia z psychologii.	Wychowawcy, pedagog, psycholog	rok szkolny
		Przemoc rówieśnicza, cyberprzemoc. Film, dyskusja. Zajęcia z psychologii..	Wychowawcy, pedagog, psycholog	wg potrzeb
		Profilaktyka zachowań suicydalnych	Wychowawcy, pedagog, psycholog	wg potrzeb
		Program profilaktyczny NOE	Realizatorzy programu NOE, pedagog szkolny	Co roku
		Prawne aspekty zachowań ryzykownych.	Specjalista, policjant.	wg potrzeb
		Sekty, grupy nieformalne, subkultury. Pogadanka, dyskusja.	Wychowawcy, pedagog, psycholog	wg potrzeb
		Tematyczne lekcje wychowawcze wg bieżącego zapotrzebowania	Wychowawcy, pedagog, psycholog	rok szkolny
psychiczna, społeczna, duchowa	Kształtowanie umiejętności społecznych (asertywność, komunikowanie się, budowanie dobrych relacji).	Warsztaty dla klas w zakresie kształtowania umiejętności społecznych.	Psycholog, pedagog, wychowawcy	rok szkolny
		Granice w relacjach rówieśniczych	Pedagog szkolny	rok szkolny
		Koleżeństwo, przyjaźń, miłość. Pogadanki.	Wychowawcy	rok szkolny
		Obserwowanie postaw uczniów i bieżące reagowanie	Wychowawca, nauczyciele	rok szkolny
		Lekcje psychologii z elementami treningu komunikacji	Psycholog szkolny	I klasy Liceum
		Kształtowanie postawy szacunku i tolerancji. Edukacja antydyskryminacyjna.	Psycholog, pedagog, wychowawcy	wg potrzeb
psychiczna, społeczna, duchowa	Odkrywanie i umacnianie w uczniach poczucia własnej wartości i szacunku dla drugiego człowieka.	Indywidualny kontakt i relacje z uczniem	Wychowawcy, nauczyciele, psycholog, pedagog	rok szkolny
		Zajęcia z preorientacji szkolnej i zawodowej	Psycholog, doradca zawodowy	klasy I, pozostali wg potrzeb
		Zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań.	Nauczyciele przedmiotów	rok szkolny
		Wartości, zainteresowania, pasje. Pogadanka, prezentacje uczniów, dyskusja.	Wychowawcy, uczniowie.	rok szkolny
		Rekolekcje szkolne	Katecheci	Wielki Post

fizyczna, psychiczna	Kształtowanie odpowiedzialności za swoje zdrowie i życie.	Przekazywanie wiedzy i umiejętności konstruktywnego radzenia sobie z trudnymi emocjami.	Psycholog, pedagog, wychowawcy	na bieżąco
		Zaburzenia jedzenia: anoreksja, bulimia, otyłość. Film, pogadanka, wykład.	Psycholog, pedagog, wychowawcy	rok szkolny
		Zakłócenia emocjonalne, depresja młodzieńcza, myśli i zachowania suicydalne. Pogadanka.	Psycholog, pedagog, wychowawcy	wg potrzeb
		Promocja ruchu fizycznego jako forma zajęć pozalekcyjnych – narty, łyżwy, taniec, SKS	Nauczyciele w – f	rok szkolny, na bieżąco
		Pogadanki na temat sposobów uczenia się	Psycholog, pedagog, wychowawcy	IX – X klasy I
		„Jak radzić sobie ze stresem?” Film, pogadanka, dyskusja.	Psycholog, pedagog, wychowawcy	wg potrzeb

XI. EWALUACJA

Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- 1) obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
- 2) analizę dokumentacji,
- 3) przeprowadzanie ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- 4) rozmowy z rodzicami,
- 5) wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli,
- 6) analizy przypadków.

Ewaluacja programu przeprowadzana będzie w każdym roku szkolnym przez zespół ds. Ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego powołany przez dyrektora. Zadaniem Zespołu jest opracowanie planu ewaluacji, organizacja badań oraz opracowanie wyników. Z wynikami prac zespołu w formie raportu ewaluacyjnego zostanie zapoznana rada pedagogiczna i rada rodziców.